

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Nr-ii de Duminecă pe an
— 4 corone.

Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deak Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancoate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul V.

Număr de Duminecă

Nr. 21

Șovinismul lor.

(R). După ce i-a intrat în cap că trebuie negreșit alcătuită *împărăția maghiară*, „Budapesti Hirlep” dela Rusalit caută mijloace, cu ajutorul cărora s'ar pute întrupa acest gând îndrăzneț.

Și n'a trebuit să caute mult. Ziaristii maghiari și-au adus adică aminte că Napoleon cel mare avea în jurul său pe Chauvin, un curtean care în ori-ce faptă, fie cât de mică, a stăpânului său, vedea un semn dumnezeiesc... Dacă-i venia lui Napoleon un gând mare — și se știe că-i venia des — zicea că însuși Dumnezeu vorbește prin graiul lui Napoleon, chiar și dacă marele general și împărat își punea în gând să trimită pe cealaltă lume câte-va mii de oameni: armata vrăjmașă, care i-se încrușișă în drumul nemăsuratei sale dorințe de a fi cel dintâiu în lume.

Dela Chauvin vine adică și cuvântul *șovinism*, cuvânt care la Unguri dă nume unei stări sufletești ce la alt popor nu se mai află. Nu este adică în toată Europa popor, care să-și iubească neamul în felul cum și-l iubesc Ungurii. Să fim bine înțeleși: și noi, și alte popoare, ne iubim neamul. Dar nu în felul Ungurilor, cari socot că se pot înălța, prin această dragoste de neam, umilind și batjocorind pe alții, nesocotind tot ce nu este unguresc. Ei își închipue anume, că nu e limbă mai frumoasă ca a lor, nu-i joc mai frumos ca „ciardaș”-ul, nu-i oștean ca „honved”-ul, nu-i apă mai limpede ca Tisa, lac ca Balatonul și munți ca Tatra, Matra și Fatra, deși, din întâmplare, Tisa isvorește și se varsă pe locuri unde nu-i picior de Ungur, ear în jurul celor trei munți susnumiți earăși numai Ungur nu vei găsi, ci alte seminiți.

Nimic nu se poate însă asemăna cu ce este între hotarele Țerit-Ungurești! Nicăci chiar *dreptatea*, ba mai ales *dreptatea*!

Acesta-i *șovinismul* maghiar.

Ei zic că este o *virtute*, pentru că iubirea aceasta nespūsă pentru tot ce este unguresc le dă — zic ei — putere să se țină tari în mijlocul atâtor neamuri străine și-i îndemna pentru *noul cuceriri*: *împărăția maghiară*! Să mai fie adecă odată pomana din veacul XIV, când sub Ludovic cel mare crăia ungurească avea ca hotare trei mări... Ei nu înțeleg, că a trecut baba cu cozonacii, dar cred că cu ajutorul șovinismului o să ajungă ca să fie cel dintâiu popor în acest colț al Europei. Să-i întreacă pe Nemții din Austria, să-i de-a d'o parte pe Cehi și Curtea împărătească din Viena în ei să-și caute razim, curtea regală dela Buda să fie earăși dintre cele strălucite, ca pe vremea lui Carol Robert și Matia... Uită că amândouă acești regi nu erau de altfel de viță ungurească... Prin urmare, mare și tare a fost regatul unguresc numai câtă vreme îl conduceau bărbați — regi — iscusii împurmuțai dela alte neamuri, ear în clipa în care la cârmă s'au instăpânit *șovi-*

niști, Ungurii au ajuns la — Siria (Világos)... bătuti, umiliți și nenorociți.

În articolul său dela Rusalit „Budapesti Hirlep” nu o spune de-a dreptul, ci mai așa, printre rînduri, dă a înțelege, că reul cât se vede în viața țerii e din pricină că Ungurii nu au fost și nu sunt totdeauna pătunși de *șovinismul cel mare*, care îndeamnă la fapte mărețe, ridică deci un popor, ci de *șovinismul mărunt* care — să dăm întocmai cuvintele numitului ziar — „este numai o măgulire proprie, gădilitoare; o luminare care arde în sobă și împrăstie numai puțină flacăară; o glindă care mărește lucrurile; vâpsea cu ajutorul căreia din cărămidă să sa poată vrăji — marmură...”

Prea adevărat. De asta ne plângem și noi. Într-adevăr, începând cu Kossuth și sfîrșind cu cel din urmă patriot, șovinismul fiecăruia este ceva nesănătos, neadevărat. Ce adecă: e cuminte să crezi că limba ta este cea mai frumoasă în lume, când afară de tine nu o mai vorbește nimeni?! Căci cine în lumea asta vorbește ungurește, afară de Unguri?! Un Sas și un Ungur, în Ardeal de pildă, se înțeleg *românește*, ear nu ungurește. E cuminte să te războiești cu tot ce este frumos și adevărat, numai pentru că acest frumos și adevăr n'a izbucnit din creeri ungurești? Să-ți faci dușmani din cei cu cari trebuie să trăiești împreună, numai pentru că ei își iubesc limba și obiceiurile cel puțin cât tu pe ale tale?!...

Dar chiar luând pilda Romanilor, despre cari vorbește și „Budapesti Hirlep”, oare aceștia silit-au pe cine-va să învețe limba lor? Și încăpăținat-s'au oare să nu învețe dela nimeni?

Dar să vedem ce înțeleg Ungurii sub *șovinism mare*! „Budapesti Hirlep” zice anume, că Ungurilor nu le poate intra în minte ca toate gândurile bune și descoperirile folositoare dela ei să porceadă. Vor însă, ca toți câți trăesc în apropierea lor, va să zică toate naționalitățile, *prin mijlocirea lor* să primească noile cuceriri ale științei omenești. „Europa — scrie „B. H.” — să între în Orient sub etichetă maghiară...” România, Bulgaria, Serbia, Turcia și Grecia, — toate prin Unguri să primească știința Europei apusene!

Asta ar fi *șovinismul mare maghiar*.

Foarte bine. N'ar face însă bine să ne spună Ungurii: cum o să se înțeleagă cu popoarele căror vor să le *mijlocească* noile cuceriri? Că toate acele popoare limba ungurească n'ar învăța-o nici să le tai în două, până-ce franțuzește, nemțeste și românește se vorbește de aci până la Atena, ear Ungurii, după câte știm, tot în două să-i tai, nu-ți învăță limba străină...

A, dar poate că șovinismul mare îi va îndemna să învețe. Ne-am bucura de asta, căci învățând limbi străine, poate și ar agonisi sfaturi încât să se întoarcă scârbiți de toate isprăvie de acum ale *șoviniștilor mărunți*, cari dacă se vor mai ține mult la

cârmă, dau țeara de mal, încât nici un *șovinism mare* nu o mai scapă de rușine și nenoroc.

Deocamdată! Scriind despre șovinismul mare, „Budapesti Hirlep” (dela 26 Maiu n.) îndeamnă pe Unguri ca să între, ca oficerii, cât mai mulți în oștirea împărătească, unde deși de-ocamdată limba de comandă este cea germană, d-acă vor intra însă mulți Unguri, duhul armatei va fi unguresc!

Ehei, că ar intra ei Unguri destui în armata împărătească, e greu însă, că trebuie să învețe nemțeste și ori ce limbă pentru Ungur e groază!

De aceea, de-ocamdată lucrurile rămân cum sunt: armata tot cu limba germană, ear șovinismul mare paște iarba.

Uneltiri ovrești. La Rusalit tinerii maghiari dela școlile înalte au ținut congres în Selmezbánya. Abia că începuse congresul, și foile ovrești scriau că „studentii creștini” au pățit rușine mare: **anume, studentii „liberali” (ori mai bine ovrei și calvini!) au înlăturat dela conducere pe creștinii din Budapesta. Când colo se adeverește acum că toate știrile foilor ovrești—kossuthiste erau minciuni îndrăznețe.**

E interesant d'asemeni, că Ovrei de la „Bud. Napló” la Rusalit au îndemnat tinerimea maghiară să deschidă un foc patriotic împotriva *naționalităților* „trădătoare de patrie”! Perciunații voiau să atragă astfel atenția tineretului și s'o abata dela *antisemitism*, dela lupta contra Ovriilor, luptă, fără care nu se poate curăți atmosfera vieții publice din patria noastră.

Goana contra lui Rakovsky.

Fruntașul membru al partidului poporal-catolic, deputul Rakovsky, este de mai bine de 2 săptămâni ținta atacurilor celor mai violente din partea ziarelor iudeo-maghiare.

„Magyar Szó” îl ia cu ruda cea lungă; ear după organul lui Bánffy, „Egyetértés” improașcă venin asupra numitului deputat.

E învinuit Rakovsky, că ar fi anti-maghiar, prin urmare „anti-patriotic”, și prin urmare — trebuie să fie dat afară din parlament.

Presa maghiară mai serioasă nu dă nici o atențiune erupțiunilor numitelor ziare revolver și nici Rakovsky nu reacționează la provocările acelora.

Nu ne interesează această chestiune; și nici nu ne-am oprî asupra ei, dacă nu ar presenta un moment caracteristic pe care credem că e bine să-l relevăm.

Deputatul Rakovsky, este cel mai valoros reprezentant al actualei opoziții din parlament, o forță de temut, reprezentant al anti-iudaismului.

Tendința ce urmărește dualismul șovinist „Magyar Szó — Egyetértés,”

prin goana contra acestui bărbat politic, este de a-l compromite în fața alegătorilor, cari în timp nu tocmai îndepărtat, vor fi chemați la vot. Și ce armă poate fi mai puternică pentru a duce la isbândă pe iudeo-maghiari în această tendință a lor, decât prezentarea în fața națiunii alcătuitoare de stat, a acestui fiu al ei, cu pecetea „trădării de neam” pe frunte!

Găluștile pe cari le înghit iudeii dela Rakovsky, nu le pot digera „patrioții”; și de aceea, lozinca este: afară cu Rakovsky din parlament!

E caracteristică această procedură, e caracteristic modul acesta de a face politică pentru asigurarea supremației șovinismului maghiaro-iudeu.

Nu este însă nouă această metodă, ci din contra e tradițională, la compatrioții nostri maghiari; căci toate regimurile de până aci de 30 de ani încoace, cu astfel de metode au luptat, pentru a înlătura din viața publică, dela conducerea țerii, elementele nemaghiare.

Prin generalizarea acestei metode, și prin aplicarea ei în numele „statului maghiar”, au fost înlăturate elemente constitutive și forțe reale, pentru a se crea ibride formațiuni „constituționale”.

Atitudinea presei guvernamentale în cazul lui Rakovsky, ar fi să însemneze oare o abandonare din partea regimului a metodei meschine practicate până aci și susținute încă cu furie de archișoviniștele „Magyar Szó”, „Egyetértés”?

Credem că da — față cu Rakovsky; pentru-că Rakovsky e maghiar!

Față de masele de naționalități însă nu sunt semne ca cercurile conducătoare să revină la asemenea sentimente, ca și față cu un fiu al „națiunii”.

CONVOACARE.

Diracțiunea Asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român din Arad și provincie, în conformitate cu prescripțiunile din § 9 al Statutelor, convoacă pe domnii membri ai acestei Asociațiuni la adunarea generală, ce se va ține Luni, la 3 Iunie n. a. c., ziua a 2-a a Sf. Rusalit la orele 11 a. m. în localul său din strada Zrinyi Nr. 4 b. (casa diocesană).

Adunarea se va ține după următorul program.

1) Delegarea unei comisii pentru invitarea P. S. S. D-lui Episcop Iosif Goldiș la adunare.

2) Deschiderea adunării prin președinte.

3) Raportul general al direcțiunii.

4) Raportul casierului.

5) Raportul bibliotecarului.

6) Raportul economului.

7) Censurarea acestor rapoarte printr-o comisie.

8) Restaurarea direcțiunii.

9) Eventuale propuneri.

10) Incheierea adunării prin președinte.

Arad, din ședința direcțiunii dela 11 Maiu 1901.

P. Truța,
director.

S. Seculo,
secretar.

Întărirea Rusiei la Dunărea-de jos.

In luna aceasta s'a săvârșit un lucru de mare importanță la Dunărea de jos, pe tăcute, fără șgomot, cum are obiceiul Rusia să-și facă treburile.

Știut este că la congresul dela Berlin s'a hotărât, ca Gurile Dunării să fie în proprietatea României și brațul mijlociu Sulina, să fie întocmit pentru navigație. Dar la congresul dundrân ținut la Londra, Rusia a reușit, cu toate protestările României, să câștige pentru sine brațul nordic, Kilia, — cu îndatorirea însă de a nu-l adânci.

Rusia a rămas mulțumită; și — s'a apucat apoi de lucru: a „scormonit puțin“ canalul Kilia, până l'a făcut propriu pentru circulație „de vase mici“, lucrare care s'a terminat acum.

Dar la 3 Maiu s'a deschis linia Dunărea-Kilia-Ociacov pentru vapoare maritime.

Printr'aceasta împărăția țarilor 'și-a întărit și mai mult poziția la Dunărea de jos, ba chiar și în Balcani.

De-acum comunicația, din Marea-neagră prin acest canal, cu porturile bulgare și sârbești, se poate face necontrolată și neconturbată.

Aceasta e tactica rusească: De-a pregăti în umbră situațiuni, cari eșind la lumină, nu mai pot fi înlăturate și remediate.

Pensionări cu grămada.

— Corespondență particulară. —

Sibiu, 29 Maiu.

Invățatul profesor seminarial dl Dr. D. P. Bărcian, pedoabă a corpului profesoral român din Ardeal, se pensionează. Din norocire însă, el nu se desparte de școală, ci va urma să-și slujească în calitate de referent școlar.

D. D. Comșa, earășl un profesor vrednic, deasemeni își regulează — după-cum se vorbește — drepturile la pensie.

Profesorul I. Ghibu, va fi pensionat.

Un loc de profesor este vacant în urma alegerii de protopop a dlui Dr. I. Stroia.

Va să zică la Seminar se fac vacante patru catedre. Noroc mare are nu numai I. P. S. Sa Mitropolitul, dar și favoriții s'ei de pretutindeni, cari așteaptă să fie propoșiți.

Prilej se deschide.

Dela școala civilă de fete a Asociațiunii și a Reuniunii Femeilor, deasemeni se depărtează doi profesori și o profesoară.

Se deschide deci teren pentru trei puteri didactice.

Se adaugă apoi vacanțele ce se deschid în consistor: e vorba adevărat de pensionarea veneratului referent N. Cristea, a dlui Z. Boiu și M. Lazăr.

Sunt încă de îndeplinit 3 protopopiate și de numit 2 protopopi în cele două protopopiate unde s'au făcut deja alegerile.

Va să zică 15 oameni noui cari își vor primi decretul iscălit de noul mitropolit. Eată deci că la sistem nou, este bogat prilej de a se angaja oameni noui. Și toate acestea fără ca noul cap al arhidiecesei să i-se poată aduce acuse — cel puțin în ceea-ce privește pensionările. E altă întrebare însă asupra cui vor cădea binecuvântările. În jurul alegerii dela Agnita se face deja șgomot. Organul mitropolitan aproape a luat poziție în favorul unui candidat, spunând că cel cu majoritatea, dl Moldovan, administrator de atâția ani al tractului, a făcut cortesir, pentru a pune în minoritate pe dl Baptist Boiu, fiul dlui asesor și can-

celist la consistor. Toți așteaptă cu oarecare încordare să vadă ce face mitropolitul: va proceda oare și aici ca la Arad, când a fost vorba de împlinirea protopiatului Butești? Față de fostul administrator, bărbat încrunțit în serviciul bisericesc, va lua oare sub protecție pe tinărul Boiu?

Nu e de altfel nici un secret pe aici că favoritismul va juca rol în alegerea nouilor oameni și ca un bun părinte și cap al „neamurilor“ sale, mitropolitul își va aduce aminte — așa se asigură — în locul întâiu de cel „rămăși pradă“ la Arad. Căci dacă nu se va îngriji cu oameii încercați deja, rămâne bine înțeles că și pe viitor puterea sa de mitropolit rămâne frântă în fața dlui Cosma și necesitatea „voturilor separate“ s'ar pute ivi la ori ce prilej mai însemnat.

Din România.

Dăruire Academiei române D-na Ana G. Cătară, văscută Rosetti, a dăruit mai multe manuscrise și fotografii importante, precum și inelul de logodnă al lui Grigore Vodă Ghica, de la 1863.

De asemenea d-l profesor universitar N. Iorga, membru corespondent al Academiei a dăruit mai multe acte privitoare la Iancu Brâncușeanu și corespondența lui Alexandru cu acesta.

Congresul Ligei a fost fixat pentru zilele de 20 și 21 Maiu.

Pelerinajul la mănăstirea Dealului unde se găsește craniul lui Mihai Viteazul, e amănat pentru ziua de 23 Septembrie; aceasta în urma avizului președinților secțiilor din provincie.

Studentii români la Atena.

Cetim în „Apărarea Națională“:

Se proiectează o excursiune la Atena, la care vor lua parte atât studenții și profesorii, cât și particularii cari ar vré să se înscrie în această excursiune.

În schimbul unei mici taxe, guvernul român va pune la dispozițiune excursioniștilor un vapor pentru transport și toată întreținerea pe timpul călătoriei până în capitala Greciei.

Pe de altă parte și guvernul elen va pune la dispozițiune excursioniștilor un vapor de războiu, cu care vor vizita orașele și anticitățiile grecești, precum și insulele archipelagului.

Firește că nu poate fi excursiune mai frumoasă ca o excursiune la Atena, la acea capitală a lumii antice, la acel Paris al anticității.

Însă, re lângă frumusețea artistică și interesul archeologic, această excursiune are și un incontestabil caracter politic.

Făcută în urma întrevederii dela Abbazia, ea marchează înfrățirea a două popoare, cari au interese comune prin faptul că au de combătut un dușman comun.

E vorba de Macedonia și e vorba de expansiunea slavismului, și mai ales de pericolul pan-bulgarismului.

Evident că în Macedonia interesele naționale ale Românilor și Grecilor se ciocnesc adeseori și în multe puncte.

Dar și Românii și Grecii, în rivalitatea lor, au înțeles tot-deauna să poarte lupta numai pe calea leală și demnă de străluciri lor strămoși, lupta pe calea culturală și intelectuală. Apărut-a însă în mijlocul lor bădăranul slav, sălbaticul bulgar, înarmat cu topor și cuțit și cu aceste arme a înțeles să-și manifesteze individualitatea sa națională.

În fața acestui sălbatic vrăjmaș, comun și Grecilor ca și Românilor, firesc a fost ca aceștia să-și dea mâna.

După întvederea dela Abbazia între Regele Elenilor și Regele Românilor, cele

doe popoare caută să vina și ele în contact mai apropiat, consfințind astfel alianța și frăția dintre ele.

După excursiunea Românilor la Atena, va urma, de sigur, aceea a Grecilor la București. Și supușii regelui Carol vor fi mândri și fericiți a face supușilor Regelui George aceeași primire strălucită, pe care frumoasa și minunata Atena o va face Românilor.

† Eugen Mocsonyi

Fruntașul român răposat Luni în Pesta, a fost înmormântat *Mercur*, în cripta familiară din Foent (Banat). La înmormântare, pe lângă numeroasele rudenii, au fost de față: din *Târnova* dl. E. Ungurianu, Dr. Cosma și P. Rotariu; din Arad dl. A. Hamsea, Dr. Botiș și V. Mihulin; din Lugoj dl. T. Hațeg, G. Dobrin și Branisce; din Lipova protopopul Hamsea, precum și o mulțime de țărani și oficanți din domeniul din Capolnaș.

A servit protopopul I. Pinciu, asistat de preoții Dragan, Iancu, Nestorovici, Popa, Cimponeriu și Dabici. Cântările funebre le-a executat corul plugarilor din Foent, ear discursuri au rostit protopopul Pinciu și studentul V. Păcală, care a condus delegația studențimeii române din Budapesta, și anume a societății „P. Maior“, cărei decedatul l-a fost un mare protector.

Fie-ți memoria binecuvântată!

Asociațiunea Națională din Arad va ține adunarea sa generală Luni după Rusalii.

Dirjecțiunea a ținut Marți ședință, la care au fost de față directorul Truța, secretarul S. Secula și membrii: Dr. Oncu, I. Pap, R. Ciorogariu, Russu Șirianu, Iuliu Herbay, S. Raicu, T. Vașian și G. Purcar. S'au luat dispozițiuni în vederea ținării adunării generale.

Uneltiri anarhiste.

— Conjurațiune în contra domnitorilor crapeii. — Sinuciderea unui anarhist. —

Anarhiștii, aceste suflete negre, deși s'au pornit în contra lor curente cu măsuri din cele mai aspre, nu se astâmpără.

După-cum se telegrafează din Roma, anarhiștii italieni au ținut de curând o întrunire, în care au hotărât, să ucidă pe toți domnitorii europeni. Au tras și sorți, în același timp: care anume dintre ei pe care domnitor să-l ucidă? — Pe un anarhist căzuse soarta, ca să ucidă pe Împăratul Germaniei. Anarhistul însă, al cărui nume nu se știe încă, nu s'a putut hotărî la acest pas îngrozitor și a preferat mai bine a se sinucide însuși, în orașul Verona, decât să asasineze un cap încoronat. Că n'a vrut să execute omorul, cu care era însărcinat, aceasta n'a cutezat s'o spună tovarășilor s'ei anarhiști, căci aceștia iute și de grabă l'ar fi făcut sfârșitul. Astfel revolverul, ce l'ase dase, l'a descărcat asupra-și, trăgându-și trei gloanțe.

La sunetul împușcăturilor, vecinii au alergat în odaia anarhistului, pe care l'au găsit mort, scaldat într'un lac de sânge.

Poliția venită la fața locului a făcut îndată perchișie domiciliară și a dat de urma mai multor scrisori, din cari s'a constatat, că anarhiștii plănuiseră de curând uciderea reginei Elena a Italiei, și a preșidentului Loubet al Franciei. — Afând astfel de noua conjurațiune a anarhiștilor, poliția din Verona a pornit aspră cercetare împotriva lor și acum e pe urmă de a pune mâna și pe tovarășii sinucisului anarhist.

ULTIME ȘTIRI.

Războiul buro-englez.

Londra, 30 Maiu. Foile engleze scriu cu mare nemulțumire despre desastrela ce trupele engleze îndură în Africa-sudică. Îndosebi le supără știrile ce vin din Capland. — „Times“ scrie, că, în urma oboselilor îndelungate, la cari sunt expuse, trupele engleze și-au pierdut energia și puterea.

O învingere a Burilor.

Bruwella, 29 Maiu. După un raport al ziarului „Petit Bleu“, la Haga a sosit o telegramă oficială, în care se spune, că în 2 l. c. la Kalkhenvel (în ținutul Pretoriei), Burii, sub conducerea lui Breyer și Breitenbach, au bătut sădraven pe Englezi, dintre cari au căzut 49 morți, 150 răniți și 600 prizonieri. Afară de asta Burii au luat delă Englezi și șase tunuri.

Imprietenire germano-franceză.

Berlin, 30 Maiu. Cu prilegiul unei reviste asupra companiei a doua de gardă pedestră, împăratul german Wilhelm a dat un dejun, la care a luat parte și generalul francez Bonnal cu adjutantul său, și la care împăratul a rostit o vorbire avântată. În primul loc a vorbit despre decedatul împărat Friederic; apoi cu bucurie a raportat despre pacea cu succes realizată (?) în depărtatul Orient. A primit — zice — mulțime de scrisori de recunoștință și mulțamire, între cari și o depeșă dela Țarul, pe care a cetit-o, relativ la isprăvile puterilor în China. Continuând, împăratul a vorbit cu mulțumire și despre prezența celor doi ofițeri francezi, accentuând, că trupele germane și franceze se luptă acum împreună, ca buni camarazi de arme, în contra unui dușman comun. Vorbirea și-a terminat-o cu un hurra la adresa celor doi ofițeri francezi de față, precum și la adresa întregii armate franceze. În răspunsul său, generalul francez Bonnal a mulțumit pentru atențiunea manifestată și a beut în sănătatea împăratului și pentru prosperarea armatei germane.

Bucurie la curtea regală.

Roma, 30 Maiu. Profesorul Morisani, din însărcinarea regelui a anunțat oficial primului-ministru, că bolnăvirea reginei Elena se așteaptă în fiecare moment. Profesorul Morisani, la dorința regelui, s'a mutat în Quirinal, unde i-s'a întocmit locuința imediat lângă apartamentele reginei. S'a făcut cunoscut poporului că, dacă noul născut va fi băiat, se va arboră pe Quirinal steag alb; dacă va fi fată, steag roșu.

Regina a eșit la plimbare în trăsură mai pe urmă alaltăieri, însoțită de mamă-sa, ear acum nu mai părăsește casa. Primăria a dat ordin, ca îndată-ce va fi arborat în Quirinal steagul, să se tragă clopotul istoric din capitoliu, ca să vestească Romei evenimentul fericii. Tot atunci, seara, se va așeza în turnul capitolului un lampion maritim uriaș, care va revărsa o lumină feerică peste întreg Quirinalul.

Dela toate stațiunile postale de porumbel, au fost duși la Roma o mulțime de porumbeli de poștă, cari vor fi puși în sbor îndată-ce apare steagul în Quirinal. Acești vestitori aripași vor duce cei dintâi știrea în toată Italia.

Ministri bulgari sub acuză.

Sofia, 29 Maiu. Sobrania bulgară azi a început desbaterea acuzelor ridicate în contra foștilor ministri ai Bulgariei. Sala s'a umplut cu desăvârșire de deputați, și galeria cu mulțime de public. Foștii ministri Ivanciov și Toncew s'au prezentat în persoană ear ceilalți și-au trimis declarații în scris. Radostovov însă n'a reagat de loc la citație. După cetirea actului de acuză, Toncew s'a justificat printr'o vorbire lungă.

Ciuma.

Hongkong, 30 Maiu. Din 18—25 Maiu s'au ivit aici 200 casuri de îmbolnăvire și 180 casuri de moarte de ciumă.

10 Maiu.

Ziua de 10 Maiu, cea mai glorioasă în istoria neamului românesc, a fost și anul acesta serbată în România cu o strălucire rară.

Tineretul școlar din București a serbat-o la Ateneu.

Insuflețirea ce a domnit în tot cursul acestei serbări, vioiciunea cu care corurile școlare au executat diferitele coruri și mai ales majestosul imn regal, ear mai pe sus de toate caldă și patriotică cuvintare rostită, cu această ocaziune, de dl profesor C. Banu, au făcut ca această entuziasă serbare să ia caracterul unei grandioase manifestațiuni a sentimentelor de profundă iubire către țară, neam și tron.

D. Banu, după-ce a făcut elogiul d-lui Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, care cel dintâiu s'a silit a organiza în mod serios serbările școlare de 10 Maiu ast-fel că ele astăzi se desfășoară cu bucurie și entuziasm în toate orașele și satele țării, ori unde există o școală, constată că ziua de 10 Maiu, care răsună într'nsa toate luptele și toate isbânzile trecutului, trebuie privită și ca „aurora unui strălucit viitor“.

D. Banu, arată apoi școlărilor marea cinste ce li-se face prin prezența M. S. Regelui și a Familiei Regale la serbare și datoriile ce decurg pentru ei din această augustă iubire. În primul rând, ei — școlărilor de astăzi, cetățenii de mâine — să nu uite trecutul, căci „patria nu e numai pământul, ci și patrimoniul de glorie și suferințe lăsat de strămoși“.

D-sa le zice :

„Cât mai des, întoarceți-vă cu duioșie gândul la zilele mari ale vremilor apuse; evocați cu pietate sfintele imagini ale eroilor neamului nostru, desfășurați cu mândrie înaintea ochilor minții glorioasa trimbă a faptelor trecute.

„Ați avut norocul de a vă deschide ochii la lumina vieții în vreme de liniște, de căldură și de senin. Nu ați cunoscut viforul și întunecimele amenințătoare de pierzanie.

Și mai aveți norocul de a putea privi, în toată măreția lui, pe acela care a cunoscut și a încercat și în fruntea fiilor a-leși ai țării, toate aceste asprimi ale soartei, dar care o clipă nu a desădăjduit, o clipă nu s'a dat biruit.

Il priviți pe acela — care a înfruntat viforul și l'a stăpânit — care a pătruns cu bărbăție în mijlocul întunecimilor și le-a sfășiat — care s'a împotrivit trăsnetelor și le-a îndepărtat. Pe acela care de 35 de ani luminează și înalță tronul lui Ștefan și al lui Mihai, cu geniul și cu virtuțile sale. Pe acela care a scris în cartea neamului paginile cele mai mărețe: pe făuritorul României moderne, pe biruitoarea dela Plevna, pe cel dintâiu Rege, pe Carol cel viteaz și cel înțelept!“

D. Banu, aseamană soarta poporului român cu a unui Făt-Frumos din poveste — odrasla crăească, oropsită, dar care în clipa primejdii mântue oștile crăiești.

Ast-fel, poporul român a mântuit, în vremuri de cumplită vijelie, civilizația și creștinismul.

Istoria noastră stă martoră în această privință și dl Banu trece în revistă fazele ei mai importante.

Ceea-ce ne-a susținut și ne susține, în zilele cele rele ca și în cele bune, a fost și este „marea și iresistibilă impulsivitate către o viață de

sine stătătoare și vrednică de originea noastră.“

Mișcarea Domnului Tudor și a luptătorilor dela 1848, încă proaspătă în amintirea tuturor, n'a fost decât rezultatul acestei impulsivități constante.

Și dl Banu adaogă :

„Strigătul lui Ioan Brătianu : „uniți și liberi, sau morți!“ e strigătul unui popor, care ajunsese la conștiința drepturilor și a misiunii sale.

„Ziua de 10 Maiu 1866 e un pas hotărâtor înspre triumful definitiv al impulsivității ce ne susținuse naționalitatea.

„Zece Maiu 1877 e clipa răsplății celor mari: Plevna deveni inelul ideal de necălită legătură între națiunea română și conducătorul ei.

„Zece Maiu 1881 aduce acestei legături strălucirea Coroanei regale.

„Școlărilor deci să ia pildă dela generațiunea apasă, să aibă aceeași încredere în puterea de viață a neamului. Patria le cere: muncă continuă și neobosită, formă statornicie în voință, și mai presus de toate, un ideal, care să le înalte inimile și mințile.

„Devisa să le fie cuvintele sacre :

„Sus să avem inimile!“

Adresându-se apoi M. S. Regelui și făcând în câte-va cuvinte istoricul Domniei Sale, dl Banu zice :

„Venirea Majestății Voastre în capul României înseamnă stabilitatea în locul desordinii, respectul legii în locul nesocotirii ei, independența în locul atârării, regatul în locul unui principat tributari și nesocotit, — în sfârșit propășirea îndrăznească, pe toate teriturile, în locul sfeliei și al stagnării.

„În fața unei atât de minunate priveliști, cum oare aș pute sfârși mai nimerit, decât purtându-mă din nou cu mintea în lumea minunată și imaginară a poveștili?“

„Și fiind-că ceva din sufletul și din soarta unui Făt-Frumos am aflat în sufletul și în soarta poporului românesc, să ne amintim de asemenea, depășind din fuitorul basmului, de un alt Făt-Frumos, tot așa viteaz, tot așa de înțelept și tot așa de norocos în trebi, ca și cel dintâiu.

„Purtat de soartă, el se oprește într-o zi dinaintea unui sorman bordeiu, în care locuiau ființe scumpe inimii lui. Dar peste noapte el se deșteaptă și uitându-se la un inel miraculos, dorește să se ridice un palat splendid în locul umilului bordeiu. Și eată că palate mărețe, împodobite cu de toate frumusețile, cu grădini falnice și cu izvoare limpezi, ear în lăuntru cu tot felul de bunătăți și de scumpeturi, răsar, ca prin farmec, trainice și scilpitoare!..

„Și Voi aveți, Sire, un inel miraculos, dela care ați dorit regatul-palat, în locul principatului-bordeiu, și l'ați dobândit, pentru-că pe acest inel stău scrise, în scânteietoare litere, magicele cuvinte: „Cred în viitorul poporului român!“

„Neamul, ce locuște palatul acesta, se bucură de măndrețele lui și Te binecuvintează, ear noroadale lumii Te laudă și Te cintesc pentru minunea sevrșită!“

„O zină măiastră — al cărei păr e argint, a cărei privire e auroră, al cărei graiu e cântec — își stă alături, și de pe înălțimea Tronului, revarsă asupra poporului miresmele celei mai nobile iubiri și celei mai ideale bunătăți. În timp de războiu, Ea mângăie pe răniți și împletește cununii vitejilor; în timp de pace, Ea stă la sfat cu codrii și cu izvoarele, pentru-

ca apoi să vestească lumii, în mie-reza poeziei, frumusețile țării și trecutului ei legendar.“

Cuvintele, cu cari dl Banu și-a încheiat entuziasă și patriotică sa cuvântare, în strigătul de „Trăiască M. S. Regele, Trăiască M. S. Regina, Trăiască Augusta Dinastie, Trăiască România“, au fost întrerupte, de alt-fel ca întreaga sa cuvântare, cu puternice și nesfârșite ovațiuni de iubire, de respect și de devotament pentru Acela și Aceia, cari intrupează astăzi luptele și aspirațiunile de veacuri ale neamului românesc.

Au fost, în adevăr, în această bărbătească cuvântare, plină de amintiri, de fapte și evenimente istorice, sentimente atât de patriotice și de înalțătoare, încât toate inimile au bătut cu putere la olaltă în serbătorirea măreței zile de 10 Maiu.

Casa Națională.

Duminecă s'a ținut în Arad Sinodul parochial, pentru a-și spune cuvântul într-o afacere, care pe frunțașii din Arad îi frământă de vre-o două ani. E vorba adecă de Casa Națională în Arad.

Dl Dr. N. Oncu, președintele comitetului parochial, muncii și grijei căruia putem să mulțumim că s'au îndreptat atâtea în parochia Aradului, după ce arată unde s'a ajuns cu stringerea banilor, spune, că acum e vorba ca onor. Sinod parochial să-și dea învoirea la hotărârile luate deja de comitet: să primească anume, ca comitetul alcătuit pentru facerea Casei Naționale să clădească această casă pe terenul larg al școlii din strada Securii, ear după-ce casa va fi gata, comitetul parochial s'o ia în stăpânire și s'o îngrijească, ear venitele ce va aduce casa, să le folosească pentru trebuințele sfintei noastre biserici și ale școlii.

Sinodul a primit cu toate glasurile propunerea comitetului parochial și după-ce au vorbit mai mulți, laudând purtarea de grije indeosebi a dlui Dr. Oncu, precum și a celorlalți și mai presus de toate dăruirile ce a făcut banca „Victoria“ (care a dat cam jumătate din suma ce s'a strins până acum), s'a primit, earăși cu toate glasurile, ca atât dlui Oncu, cât și celorlalți domni cari au dăruit bani și au ostenit, să li-se aducă mulțumită protocolară.

Mare bucurie a pricinuit de alt-fel și altă știre, pe care ni-a făcut-o cunoscută dl Oncu. Eată de ce e vorba: mai săptămânile trecute, nu este aci locul să spunem de ce, destul că mai mulți poporeni voiau să-și părăsească legea strămoșească. Dl Oncu ni-a spus Duminecă, în plin sinod, că în urma sfaturilor ce-au primit, poporeni s'au lăsat de acel gând greșit și azi pace și dragoste domnește în sufletul tuturor credincioșilor.

Slujească aceasta de pildă tuturor celor cari din vre-o supărare față de preot ori învățător ar fi ademenit să-și părăsească legea strămoșească. Români toți să rămână în legea în care s'au născut, că nu-l acum vreme să ne invenim sufletul și cu certuri bisericesti, oi toți căți își iubesc neamul, să pună umăr la umăr, pentru a ne mântui mai ales școlile primejduite.

O petrecere.

Reșița, Maiu 1901.

Voește și vei putea!

Folosul și importanța seratelor în genere este pe deplin dovedită, când constatăm, că deosebitele chestiuni în toate ramurile vieții spirituale, cari sunt menite a deștepta interes pentru dezvoltarea culturii naționale, se pun în legătură cu frumoasele noastre doine strămoșești, așa, că publicul ascultător, pe lângă dezvoltarea gustului pentru literatură, este în același timp și distrat, nesimțind oboseală în aperccepția numitelor chestiuni.

La noi îmbrățigarea literaturii cu cântarea n'a fost până acum practică și, deși aveam oare-cari coniecturi și motive pentru a pune la cale seratele în acest chip, din cauza diferitelor împrejurări, până azi n'am ajuns să realizăm ideea.

Membru onorar al Reuniunii noastre de cântări și muzică, părintele Alexandru Munteanu al lui Vasile, pet ocând aici câte-va zile, ni-a prezentat ideea însoțită și cu argumentul, că având inimă, voință și dragoste pentru cultura națională, atunci — zice Dsa — toate se pot face.

Am comunicat această idee prezidiului și membrilor reuniunii, ear, după-ce am văzut cu toții, că părintele Munteanu are dreptate, ne-am pus la muncă și în ziua de azi am pus în practică ideea celei dintâiu serate musicale literare.

Prezidiul la timpul său prezintă o programă, care a fost de toți membrii cu drag primită și s'a executat, având publicul participant intrare gratuită, în sala de cântare, în prezența unui număr și ales public român din loc și giur, invitat la această nobilă convenire.

Rezultatul seratei a fost înalțător, ear cooperatorii, între cari în primul loc părintele Munteanu, s'au eternizat în analele Reuniunii, care prin această serată a făcut un nou și gigantic pas spre progres.

Atât disertațiile și declamațiunea, cât și piesele musicale executate de corul mixt, au fost primite cu o rară îndestulare, fiind ascultate cu viu interes și frenetic aplaudate.

Entuziasmul, bucuria, satisfacția și sincerile manifestații de mulțumire și delectare sufletească ale publicului ascultător, sunt dovezi eclatante despre neașteptatul succes al primei noastre serate musicale-literare.

Programa :

- 1.) „Junimea parisiacă“, de * * * cor mixt.
- 2.) „Vederile și aspirațiunile noastre culturale“, disertant Alex. Munteanu al lui Vasile.
- 3.) „Trecut valea“ și „Varia“ de Mureșan și Vidu, cor mixt.
- 4.) „O pagină din istoricul Reuniunii noastre de cântări“, disertant dl Iosif Velcean.
- 5.) „Din șezătoare“ de Vidu, cor mixt.
- 6.) „Toporul și pădurea“ de G. Alexandrescu, declamată de eleva Maria Todor.
- 7.) „Resunetul Ardealului“ de Vidu, cor mixt.

Urmează : dans.

Inceputul la 8 oare seara.

„Vederile și aspirațiunile noastre culturale“.

Simt o vie emoție în inima și sufletul meu, în totdeauna, când am fericirea a petrece în mijlocul d-voastră, pentru-că ori în ce parte mi-aș îndrepta privirea, întâlnesc fețe simpatice, din cari se degajează seninătatea sufletului Românului, născut, crescut și trăit în doina codrului reșițan.

Profit de acest neașteptat, dar binevenit privilegiu, a mă achita de o datorie

punem curentul viguros și sănătos al luptei cu armele frumoase și singure ducătoare la isbândă: predica cât mai deasă și catichisarea tineretului, afară de timpul școlii, în după-amezile Duminecilor de peste an.

În școala noastră confesională să se pună pond deosebit pe studiul religiei, și aceea școală să fie considerată ca mai bună și mai vrednic de lăudă învățătorul ei, în care în chip inteligent și conform celor mai moderne și folositoare principii pedagogice se propune acest studiu, cu rezultatele frumoase, nu mari din cale afară, ci mai puține, dar sistematice și dănuitoare.

În acest chip este cu neputință a nu sta față curentelor bolnăvicioase și, pe cât știu, autoritățile noastre bisericești cu părintească bună voință au aplicat și aplică în asemenea locuri bărbăți cu dragoste de chemarea sublimă ce o au și prin o intensivă activitate paralelă: ajutându-se împrumutat p ntru combaterea răului preoților și învățătorilor noștri, se va atinge scopul comun și mult dorit: de a scoate și desrădăcina din sinul poporului credințe false, cari mână inconștient națiunea în mâinile răuvoitorilor noștri.

Biserica și școala sunt cele mai importante deposite culturale; vederile noastre și aspirațiunile culturale deci trebuie în primul rând să ni-le îndreptăm în direcția, ca în conformitate cu dispozițiile autorităților noastre bisericești-școlare să fim pururea treji a împlini sfaturile arhierilor noștri și a munci și noi, bazați pe cuvintele apost. Pavel (II. Cor. 4.8): „Întru toate suntem impresurați, dară nu fără curajiu; suntem în nedumerire, dară nu lipsiți de speranță; urmăriți, dară nu părăsiți; repuși, dară nu nimiciți.” — și de această credință călăuziți, vom trece biruitori peste toate nevoile ce amenință cea mai delicată parte a ființei noastre: sufletul credincios și ortodox.

II.

In literatură.

Ne-am născut Români și suntem fiul bisericeii apostolice-universale a lui Christos.

Limba noastră cu toate evoluțiile și cu tot farmecul ei completează sufletul nostru, pentru-că este viața lui expresie.

Di N. Iorga, savantul nostru literat, scoate o carte de literatură românească, care îmbrățișează în chip admirabil valoarea și importanța unei literaturi, făcute pe baze largi etico-psihologice și istorice.

Aici se cuprind în toată frumuseța „vederile și aspirațiunile culturale”, cari

trebuie să ne călăuzească în viitor, și este o chestie de onoare și mândrie națională, ca toate bibliotecile noastre populare să fie împodobite cu această valoroasă operă.

Comoara noastră cea mai neprețuită este deci limba, căci — precum mărturisește și Anonimul scriitor al regelui Bela al IV-lea, — Romanii, strămoșii noștri, se luptau mai mult pentru limbă decât pentru viață.

Așa-dar, dacă limba este mai scumpă Românilor decât chiar viața sa, atunci di N. Iorga trebuie spriginit în acțiunea sa nobilă pentru limba noastră.

De-o parte îi vom procura cartea, de alta vom căuta să scoatem din lucrul și din codri, din sate și orașe, din casele bugaților ca și din bordeiele săracilor, — toată poezia, toate obiceiurile, credințele, datinile, snoavele și basmele populare, c'o vorbă vom îmbrățișa o parte a literaturii și care din ce în ce se arată ca baza ei fundamentală, adică literatura folclorică, ca astfel să-i întindem material bogat pentru degroparea structurii limbii noastre din trecut, și a forma pe baze largi și trainice limba noastră cu drept de existență și cu loc de onoare în șirul celorlalte limbi surori, ba în concertul tuturor limbilor culte din lume.

Vederile și aspirațiunile noastre în literatură până azi au fost puțin demne de atenție, întru cât foarte puțin din cărturarilor români au lucrat în direcția aceasta. Dacă vrem cu drept cuvânt să ne numim oameni culti și îndeosebi având aspirațiuni și vederi culturale, trebuie c'o zi mai înainte să ne asociem muncel unei micel albinuțe, care nu cunoaște odihnă când vine timpul să culeagă miere din florile naturii. Și noi avem totdeauna câmpul acesta deschis; dar nu prea am avut plăcere să ne scuturăm lenea din spate, și-am fost crescuți în diferite prejudeci absurde, cari multora li-a fost piedecă în lucrarea aceasta nobilă și plină de mulțumiri și elevații sufletești.

Să sperăm, că a sosit și pentru neamul nostru vremea, ca să ne apropiem de comoara aceasta nesecată a literaturii folclorice toți cei ce purtăm numele de cărturari români!

Numai prin o muncă fără preget și cu dragoste pentru vederile și aspirațiunile noastre culturale, vom pute avea titlul a cânta cu poetul:

„Viitor de aur românimea are

Și prevăd prin secolii a ei înălțare”!

Început să între prin porturi robind vasele române, și ducându-le în porturile turcești. Pe câte nu le puteau duce, le ungeau cu petrol și le aprindeau.

Orî-cât de răbdătoare să-ți fie firea, la vederea atâtor răutăți trebuie să-ți pierzi cumpătul. Ni-am ținut firea, cu toate acestea, și n'am sărit cu răul.

Oștirea însă a scoborit de la munți earășii la Dunăre și s'a întins de-alungul ei, stând mai îndesată în fața cetăților turcești, ca să ne apere țeara de Cerchezi și de Bașibuzaci. Tot-odată s'a dat poruncă, să se concentreze fără preget toate oștirile noastre, din tus-patru contingentele, să s'adune milițiile, să se alcătuiască gardă națională din cetățeni, ca să apere orașele, să se pule în mișcare țeara întreagă, ca în zile de primejdie.

Asta era pe la începutul primăverii. Noi n'aveam gânduri de bătăie, dar era de văzut, că Turcii ne vor împinge până la cuțite. Și ne-au împins.

În vremea aceasta oștirile rusești se adunau mereu-mereu, curgeau de pretutindeni spre Dunăre, unele trecură în Dobrogea, altele s'apucară la luptă din tunuri cu vapoarele turcești, cari le țineau închis dru-

mul Dunării, altele se întindeau nesfârșit șirag pe malul râului, ear o seamă își făceau pod la Zimnicea ca să răsbească în Bulgaria. Și cu cât veniau mai multe, cu atâta oștirile noastre se îndesau spre Oltenia, împinse par'că de ale Rușilor.

Ast-fel, pe la sărbătoarea sfântului Gheorghe, tot malul Dunării era numai o negură de oști. Cât e de lung malul de la Galați până la Giurgiu și înainte până la Zimnicea, erau numai Ruși, ear de la Zimnicea până la Turnu-Severin numai Români.

Noi steteam numai de pază, ca să nu vie Cerchezi și haude de Turci să ne pus-tiiască țeara; și de strajă, ca să urmărim gândurile lui Osman din Vidin: dacă el ar fi încercat să-și treacă oștile în țeară la noi, să-l dăm pe mâna Rușilor.

Noi n'am tras nici cu tunul, nici cu pușca spre Turci decât numai la întâmplările de noapte, când încercau tâlharii turci să străbată pe furii la noi.

Ast-fel oștirile lui Osman, pe malul turcesc, și-ale noastre dincoace de Dunăre, au stat multă vreme liniștite.

Dar într'o Marți — 28 Aprilie, a patra zi după sfântul Gheorghe — o bubuitură puternică sgudui valea Dunării și un nor de fum se ridică de pe zidurile Vidinului.

Osman-pașa trăsese cu tunul în Calafatul nostru. Oștirile române au înarmur-

III.

In Societate.

Deprinderile rele sau bune le primim în marea școală a vieții sociale. Cred tare, că „vederile și aspirațiunile noastre în domeniul vieții sociale” sunt foarte laxe, ca să nu zic că ne lipsesc chiar cu desăvârșire.

Dela mediul social, în care ne învârtim atârnă, în mare parte, virtuțile sau păcatele noastre sociale. Cum însă în genere „vederile și aspirațiunile noastre” sociale se bazează azi, fatal, pe-o închipuire oarbă, adică pe o grandomanie fără nici un rost, — pe atribuții personale exagerate, să nu ne mirăm, că în chestii de-acestea suntem pe cât de superficiali, pe atât și de dârji, când e vorba de al nostru, de frumuseța, bunătatea, marinositatea, gentileța, eleganța, poziția socială, dar mai ales cunoștințele noastre infalibile, — puse de câte un îndrăzneț la îndoială.

În genere mă asociez vederilor autorului articolilor: „Deprinderi păgubitoare” din ziarul „Drapelul”, dar atunci, când e vorba de doina națională, sau peste tot de cântările noastre, cari constituiesc chintesența vieții noastre naționale, o, atunci autorul „deprinderilor păgubitoare” deschide calea unor deprinderi nu numai păgubitoare, ci în consecințele lor chiar funeste, căci dacă pe țeran, meseriaș, comerciant, brânza plugarilor și a industriei o desbraci de doină, i-ai băgat în suflet, care are lipsă ort-cum de cântare: „Népdal”-uri, „Volk-sang”-uri și ai contribuit, cu gândul să faci bine, la un rău, de care în toată vremea și în tot ceasul Dumnezeu ne apere!

(Va urma).

Răspuns

la întimpinările și rectificările D-lor Aurel Novac, Sever Barbura, candidați de avocat și Efrem Hedeșan, învățător.

La noi în Pecica, în partea maghiară, sunt trei societăți de lectură ca mijloace culturale exclusiv maghiare: 1) o casină pentru domni, 2) „ipartestillati olvasó-egy-let” pentru măestri și 3) „olvasókör” pentru plugari. Noi cei din partea românească, Români, afară de un cor vocal, ce deja s'a destrămat, nu avem nici o societate de lectură românească. În iarna trecută, la inițiativa mea, s'a pus la cale înființarea și zidirea unei biblioteci parohiale prin co-

lecte benevole, carea, pe cât de cu însuflețire s'a primit în idee și subscris pe hârtie, pe atâta acum, când e vorba ca să plătească flește-care ceea-ce a subscris la îndemnul unor preținși inteligenți români, cauza ni-se împedecă. Asupra acestei afaceri de altcum, cu permisiunea On. Redacțiunii voiu să revin în coloanele „Tribunei Pop.” Astfel că azi dintre Români noștri inteligenți de aici, vre-o 10 la număr: popă, dascăl, avocat etc. sunt membri, desigur vor zice ei „în urmarea împrejurărilor locale” la casina maghiară, la care președinte e șovenistul nostru fibirău, și unde deși incurg verosimil la vre-o 150 cor. anual dela inteligența noastră românească, după a mea știre nici o foaie românească, nici măcar „Controla” nu e procurată.

Ca un fel de secție a casinei maghiare e „pécskai dalkör”, al cărei local se află tot în localitatea casinei maghiare. Ajungând eu în posesia unei invitări dela „Dalkör”, care afară de concert, a aranjat și teatru, a „bákirályno” — după ce am pus în programa din invitare, lângă numele tipărit, și naționalul flește-cărui diletant, și mai notând separat, că și învățătorul Efrem Hedeșan e membru la „dalkör”, — ca corespondent cam neglijent al „Trib. Pop.”, am trimis însăși invitarea la „Trib. Pop.”, scriind On. Redacțiunii numai atâta: „Vă trimit invitarea alăturată spre eventuală folosire”. Va să zică, trimițând eu însăși invitarea cu notele pe ea, recunosc, că eu am dat materialul „Trib. Pop.”, la care de altcum On. Redacțiunea poate să ajungă și din aprețierile foilor străine. Comunicatul însuși ca concept de stil din nr: 71 al „Trib. Pop.” apărut sub titlul „Scandal și rușine” dela vorba dintâiu până la vorba de pe urmă nu provine dela mine, ci este concipiarea On. Redacțiunii a „Trib. Pop.”. — „Trib. Pop.”, recunosc, a scris destul de aspru, desigur sub impresia, ce trebuie să cuprindă pe ori-că Român adevărat cetind în programă: „Magyar népdalok”, előadják hegedűn Barbura Szevér (român, cand. de adv.) és Schleisner János (jidov), apoi în programa teatrului: rolurile „Gyarmathy Pista”, prezentat de Novák Aurel (român, cand. de adv.) și rolul „Kereszthy Ábris”, prezentat de Barbura Szevér.

Văți înșelat deci, d-lor Aurel Novac și Sever Barbura, când ați cugetat, că dela mine provine însuși conceptul ce atât de rău v'a căzut, după-cum se vede din „întimpinarea” D-voastră din nr. 76 al „Trib. Pop.”, care ca stil și conținut logic e destul de pocită.

Ghiuleaua lui Osman, asvirlită fără să-i fi dat noi privilegiu, însemna dujmănie și războiu. Dar poate că Osman a tras cu tunul din greșeală, crezând că are oști rusești în față.

Ai noștri ridicară deci, cât putură de sus, steaguri românești, ca să le vadă Osman din Vidin.

Osman le-a văzut și a tras a doua oră. Asta însemna că n'a greșit.

După a doua ghiulea ridicară ai noștri steaguri albe, semn al păcii și al liniștii. Osman le-a văzut, dar a tras a treia oră, și-a aprins vama din Calafat.

A tras apoi a patra oră, lovind casarma noastră și dărâmându-i coperișul. Românii îi lăsară să mai trăgă odată, ca să se știe lămurit, că nu ai noștri au început, ci Osman, și că au răspuns numai după a cincina lovitură, cum cer legile războiului.

Osman a tras și a cincina oră, și-atunci un tun al nostru, din bateria numită Ștefan-cel-Mare, a răspuns. Osman și-a îndesit loviturile, ear ai noștri au isbit tot mai cu nădejde, întâiu în corăbiile Turcilor, apoi în zidurile cetății, și în urmă asupra orașului, aprinzând câte-va case.

Ciudate întâmplări mai aduce vremea! Noi la Vidin am început războiul, aici am tras cel dintâiu foc; și după nouă luni de zile, după atâtea locuri străine bătute de noi,

la Vidin am început războiul, căci asupra lui am tras cel din urmă foc. Și apoi așa a fost scris, ca ghiuleaua cea dintâiu, solul dujmăniei noastre, să fie din bateria ce poartă numele Domnului celui mai nelpăcat dujman al Turcilor, a lui Ștefan Voievod.

Acesta a fost începutul. De-aci înainte Turcii au bătut cu tunurile neconținut malul nostru.

A doua zi, Miercuri, Turcii din Vidin au tăcut, dar au început într'altă parte, la Giurgiu.

A treia zi, Joi, au început cei din Tur-tucaia să ne bată Oltenița. Aici s'a întâmplat un lucru, care arată necredința Turcului.

Era pe la amiază, când au început să ne improaște cu ghiulele, și se încinse o luptă crâncenă. Două corăbiile turcești s'apro-piară pe lângă mal și isbiră pe de lături bateriile noastre, cari erau silite să fie piept și cu corăbiile și cu tunurile de peste riu. Tunurile noastre au dărâmat la Turtucaia mai multe case și-au aprins și-o biserică turcească. Atunci ridicară Turcii pe cetate steagul alb al păcii, cerându-ne mila. Tunurile noastre și-au conținut focul. Dar, când au crezut Turcii că ne pot lovi pe neașteptate, săriră de-odată la tunuri deschizând asupra

A comunica Redacțiunii unei foi românești lucruri adevărate de natură publică referitoare la dejosirea vieții noastre naționale-culturale, cum a fost rolul public ce l-ați avut D-voastre la „dalkör“, ear On. Redacțiune înfierând după cuviință în cuvinte aspre rolul D-voastre — numai după conceptul D-voastre înfiat de „magyar népdalok“ și de rolurile D-voastre de „Pista“ și „Ábris“, înseamnă a fi intrigant și condus de ură personală și pismă, — căci, vezi bine — concertul unguresc și teatrul unguresc, în care ați fost diletanți activi, după ale D-voastre vederi extravagante nu are nici un scop și tendință politică, ci filantropică (pentru casina ungurească), având în vedere și aceea, că muzica (magyar népdalok) este mijlocul cultural (nu cumva românesc), care nu au și nu pot avea influință asupra sentimentelor naționale*.

În presupunerea, că eu am concepiat comunicatul cu „scandal și rușine“ din nr. 71 al „Trib. Pop.“, se pun doi inși asupra mea, alăturându-i-se d-lui Aurel Novac și d-lui cand. de adv. Sever Barbura, se năpustesc între altele cu recomandarea: „ca dându-și seamă de faptele lui proprii, să-și spele „scandalul și rușinea“ lansată prin toată „romuna despre dînsul“. Faptele mele, d-lor nerii români de mari speranțe, sunt fapte urate atât pe teren bisericesc, cât și pe teren național; atât ca preot cu oficiu public, cât și ca om privat, ca tată de familie.

Pentru aceea însă să zicem acum mai departe, căci On. Redacțiune a „Tribunei Poporului“ numai atîta știe, că ați fost coriști în „dalkör“, că d-l Sever Barbura în acompianiere cu un iudov a cântat la violină „magyar népdalok“, că d-l Aurel Novac în vicia teatrală ungurească a avut rolul de „jarmathy Pista“ și că d-l Sever Barbura a avut rolul de „Kereszthy Ábris“; — nu e însă, ceea ce îl descoper acum, că D-voastră ați luat parte activă și la banchele de joc de la casina maghiară la 15 Martie a. c. întru sărbătura aniversării rebeliei lui Kossuth. Poate că ați și toastat pentru Kossuth. Apoi bine. D-voastră veți zice, că nici aceasta „n-are a face cu politica, căci e cauză filantropică, că muzica etc. mijloc cultural, că împrejurări locale“ etc. Adeceș și aceasta a fost chestie culturală numai, ca să zică „nu ați fost uitați de sine“ (eu o cred) și „că nu pot avea acestea influință asupra sentimentelor naționale“ (românești ale D-voastre; eu o cred și sunt convins). Ce va zice la acestea însă On. Redacțiune?

noastră un foc cu mult mai puternic decât mai înainte.

Superați și mâniați de mișelia Turcilor, Românii au trăsmit fără milă în Turtucaia, aprinzând alte case și pustiind așa de rău orașul, încât Turcii ridicară a doua oară steagul alb. Dar acum Românii nu li-au dat crezământ și-au bătut înainte cu tunurile până în noapte.

Au sărit și dorobanșii cu puștile, isbind la oastea turcească de pe lângă cetate. Au fost răniți atunci vr'o doi dorobanși: aceștia au fost cei dintâii Români, în carnea cărora a intrat glonț dujmănesc.

Patru zile de-arindul Turcii din Turtucaia nu s'au astempărat de loc, trăgând cu multă mânie asupra Olteniței: ispitiau tăria oștirilor puse ca pază într'aceste două locuri.

Noi steteam temeinic și Turcii n'au isprăvit nimic. De geaba băteau cât era ziua cu tunurile și cu puștile; de geaba căutară privilegiu, într'o noapte, să treacă în șase corăbii oștire de-a lor la Smârdan, venind tâlhărește, de câtră ziua. Românii auzită sgomotul — de văzut nu vedeau nimic — și l-au lăsat pe Turci să se apropie de mal, apoi au început să trăsnească într'înși de-aproape. Câți or fi rămas în Dunăre, Dumnezeu știe, că nici la mal n'au ajuns corăbiiile, nici locului nu steteră.

Încă ceva. Studenții de pe la toate universitățile din lume se grupează și asociază, după naționalitate, în societăți academice. Așa la Budapesta, Viena, München, Paris etc., și numai acel student e român, care e membru la societatea „Petru Maior“ ori la „România Jună“ ori la „Patria“ etc. D'apoi eu Vă întreb: oare D-voastră, ca studenți la juridica din Budapesta, fost-ați membri la „Petru Maior“? Eu am auzit că n'ați fost.

Ca material am dat „Trib. Pop.“ și nota scrisă de mine pe invitarea D-voastre dela „dalkör“, că ați fost stipendiști ai fundațiunii Gojdu. A fi stipendist nu e nici o rușine, din contră, e o meritată distincție. Eu încă cu stipendiu am învățat la universitatea din Cernăuți și cu stipendiu m'am câștigat diploma de doctor. Representanța fond. Gojdu sigur că numai cu cei interesați în cauză comunică hotărârile sale; eu, nefiind interesat direct în chestie, date pozitive nu pot să am despre cei stipendiați din fond. Gojdu; aceea ce știm, auzim din opinia publică. Și eu așa am știut, că ambii domni: Aurel Novac și Sever Barbura au avut stipendiul. Poate doară numai au cerut stipendiul, dar nu l-au căpătat. Înainte cu câțiva ani, ca laudă cu pozitivitate se vestia prin comună, că doi fii ai d-lui jude reg. Stefan Novac: Aurel și Stefan, au căpătat stipendiul; poate nu multă vreme l-au avut. Cu toate acestea, dacă în acest punct cu stipendiile vi s'au făcut nedreptate în foaie, prin aceasta le retrăcăm, deși, precum am zis, susțin că a fi stipendist nu e rușine și earăși a fi nepstipendist nu e privilegiu ca să te faci reneș, căci ca Român bun și adevărat ori ai fost ori nu ai fost stipendist, nu poți lua parte la tîmbălaie kossuthistă la 15 Martie și a fi diletanți în coruri ungurești în cântarea de „magyar népdalok“ și în roluri de „Pista“ și „Ábris“, — ear epitele frumoase la adresa unui preot mai bătrîn, că „minșește“ și celelalte din acel stii românesc confus al intimpinării acestor cavaleri tineri români, încă e o dovadă de chestie culturală maghiară, după care 15 Martie kossuthist și concertul din „dalkör“ nu are nici un scop și tendință politică, ci filantropică, că muzica este mijloc cultural în urma împrejurărilor locale, că nu ați fost uitat de sine, și că toate acestea nu pot avea influință asupra sentimentelor naționale“, precum într'un glas destul de fals și rabulistic glăsuiesc Dumnealor. Cu băfeli și insulte personale greșelile naționale nu se pot acoperi

A cincina zi sosi din Josul Dunării o corabie cât un munte, se opri în mijlocul rîului și începu să dea cu tunurile în noi, de odată cu cele din cetate. Ear de pe dealurile Turtucaiei, de prin vit, pedestrirea ochia în dorobanși. Românii îndărjiți de-atîta foc, au sărit cu toată puterea la tunuri. Șese tunuri au luat în primire corabia, și-au sfărîmat o; ear altele vr'o șese tunuri s'au tot gâlcevit cu pedestrirea Turcilor, și după vr'o cinci ceasuri, au risipit-o. Ear celelalte tunuri au bătut spre cetate și spre oraș, și după puțină vreme aprinseră cetatea. Mai în urmă au isbucit flacări din oraș; ear Turcii văzînd că Turtucaia arde, au încetat focul, și s'or fi gândit earăși la steagul alb, dar ai noștri bătură înainte.

Tot în ziua asta o corabie turcească s'a apropiat de întăriturile noastre de la Islaz și l-a isbit. Românii au pus pe fugă corabia, sfărîmînd-o. Aici, la Islaz, a murit, rupt în două de un obuz, sergentul Florea Blejanul, dintre dorobanșii dela pichet. El e cel dintâiu oștean ucis în dîșboiu, cu el se începe șirul cel lung de morți, cari au mărturisit pe ceea lume libertatea Românilor și-au dus veste despre redeștepterea noastră.

(Va urma)

După acestea mai am încă să mă răfuesc cu un domnișor. Aceasta e învățătorul nostru Eftrem Hedeșan. Doi ani sunt de când e aici învățător, și e a ales, fiindcă e flu al comunei, de altcum e fără nici o pregătire, afară de preparandia din Arad, trecută ca prin apă. Nu știe bietul nici să scrie corect românește, după oare-careva sistem de ortografie, dar e de fire pornită spre ceartă, insulte, nesupunere și spre cafenele. Examenul ce l-a avut an, — mă provoc la domnișor comisari consistoriali Aurel Petrovici și Samson Lugoșan — mai slab ca în toată dieceasa. În primăvara anului curent di protopop Gurban, însoțit de mine, s'a putut convinge, că în toată școala lui Hedeșan nu s'a aflat școlar, care să fi știut zice rugăciunea „Împărăte cerescă“ și „Prea Sântă Treime“.

În numărul 71 al „Trib. Pop.“ despre învățătorul Eftrem Hedeșan numai atîta s'a zis, că și dînsul e membru la „Dalkör“-ul din Pecica. Cumcă ar fi luat parte la concert, nu s'a zis, și nici că se putea zice, deoarece invitarea la concert și teatru cu notițele mele pe ea s'a trimis Redacțiunii „Trib. Pop.“ înainte de concert cu o zi, deci nu puteam să prorocesc, dacă va lua și dînsul parte la concert ori nu. S'a zis numai atîta, că la „dalkör“ e membru și învăț. E. Hedeșan, la ce și dînsul se pune și își face prin cineva o „rectificare românească“, precum și ceilalți doi și-au făcut „intimpinare românească“, pentru-ca și E. Hedeșan să zică dară ceva mare. Să se vadă deci: cine e „mistificatorul“? Aceasta ce s'a zis despre dînsul adeceș, că și învăț. E. Hedeșan e membru la „Dalkör“, eu l-o dovedesc. Singur D-za Hedeșan, înaintea școalelor noastre din centru la stradă, fiind de față eu și învățătorul Stefan Roja, singur a declarat în auzul meu, că e membru la „Dalkör“, că conducătorul „dalkör“-ului în localitatea casinei l-a probat vocea, — dară cam înfundându-l eu, a declarat și aceea, că va vedea el ce va face, că nu e silit să se mai ducă și că poate nici nu se va mai duce. Învățătorul sârbesc, Iulian Sifuios, care încă e membru la „Dalkör“, într'o convorbire cu el încă m'a spus, că Hedeșan e membru la „Dalkör“ și că a fost împărțit între „basiști“, dar n'a venit regulat la probe, și că președintele „Dalkör“-ului, un anumit „Terényi“ mai de multe ori a provocat pe Hedeșan ca să vină regulat la „Dalkör“.

Onorata Redacțiune și on. public cetitor să judece acum asupra enunțațiunii culturale a acestui dascăl și să se pronunțe, cine e „mistificatorul“? Eu sau Eftrem Hedeșan?

Voiu reveni ocașional, să arăt cum acest om rătăcios face pedeci realizării bibliotecii noastre culturale.

Dr. Dimitrie Barbu,
preot.

Din Banat.

Bozovicu, la 25 Maiu.

Concertul împreună cu teatru și joc, arangiat la înălțarea Domnului de corul vocal bisericesc din Bozovicu, despre care ați luat notiță în Nr. 87 al preșutei noastre for „Tribuna Poporului“, — a succes bine.

Timpu rece și ploios, de care de multă vreme avem parte, parcă a știut, că coriștii în liber vreau să arangeze petrecerea, căci ploaia, ce ne salută în dimineața zilei înălțării-Domnului, iute încetă, se seninase bine, ear seara și luna se înălță pe cer, așa că atunci am avut prima oră, în anul acesta, o noapte frumoasă de Maiu.

La Ispas se sîrbează hramul bisericii din Bozovicu și corul vocal în onoarea zilei a arangiat și ăst-an o petrecere.

Concertul s'a compus din trei cântări cari au fost bine executate. — Cântarea ultimă,

Lugoșana lui I. Vidu, a plăcut mult publicului, așa că s'a repetat.

Teatrul, „Sămbăta morților“, o dramă localizată de T. V. Păcățeanu, a succes peste așteptare. Am văzut multe teatre de diletanți, dar o executare așa de perfectă nu-mi aduc aminte să fi văzut, parcă nu asistai la un teatru jucat în mare parte de țărani, ci de artiști de prima clasă. Atât bărbații, cât și fetele și-au jucat foarte bine rolurile; — onoare lor! Unica greșeală a fost, că pauzele între acte erau prea mari; credem însă, că arangeatorul teatrului, Di Ilie Ruva, care a contribuit mult la reușirea petrecerii, nu va lăsa pe viitor nici în această privință de dorit.

După teatru a urmat avîntatul cuvînt de închidere al dîni Ioan Brinzeiu, v. președintele corului, și apoi începu dansul. — Țărănimea juca în liber, ear inteligența se retrase în sala de dans a casinei române.

Retrăgîndu-ne cățiva la un colț al salei de joc, am vorbit mult despre succesul moral al acelei seri, și cu toții am constatat, că poporul de-aici e înzestrat cu un talent minunat, e blînd și e de un exterior plăcut, așa că ori care țeran ori țerănă îmbrăcată în haine domnești ar reprezenta o figură frumoasă. Păcat că inteligența de aici nu dă mai mult privilegiu de desvoltare acestui popor, în care schinteaua culturii e atât de pronunțată.

Un mare rău e, că conducerea tuturor afacerilor de-aici e pusă în mîna unei persoane, care e foarte ocupată cu treburile advocatiale și nu are timp a-și îndrepta atențiunea și în alte linii. — Dacă rolurile s'ar împărți între mai multe persoane și dacă între inteligență ar fi mai multă sinceritate, multe treburi — altcum ar merge!

Dela-Nera.

Convocare.

P. T. membri ai despărțământului învățătoresc din tractul protopresbiteral ortodox român al Lugoșului sunt prin aceasta invitați a participa la a II-a adunare de despărțământ din anul adm. 1900/1901, care se va ține Duminică, în 27 Maiu st. v. (9 Iunie st. n.) a. c. la comuna Sacul (ședința I.) și Jena (ședința II.), cu ocașionea șinerii examenelor publice din amintitele comune, pe lângă următorul program:

ȘEDINȚA I.

1. Participarea membrilor la examenul public din Sacul;
2. Deschiderea ședinței prin president;
3. Constatarea membrilor prezenți;
4. Observări asupra examenului;
5. O prelegere din stupărit, de Traian Gașpar, preot-inv. în Hezeriș;
6. O prelegere din pomărit, de Mihail Crăciun, inv. în Hodoș.

ȘEDINȚA II.

7. Participarea membrilor la examenul din Jena;
8. Observări asupra examenului;
9. Raportul comisiei emise pentru censurarea operatului elaborat de membrul G. Joandrea: „Învățământul pentru nobilitarea sentimentelor“;
10. „La revisuirea fondului regnicolar inv. de pensiune“. O propunere de membrul G. Joandrea;
11. Raportul casierului;
12. Raport despre bibliotecă;
13. Închiderea ședinței.

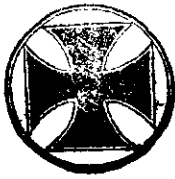
Lugoș, 15/28 Maiu 1901.

George Joandrea,
not. desp.

Dr. George Popovici,
president.

Cruce dublă electro-magnetică vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți migrene, neuralgie, împede-

lația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare mornală a medicului se vindecă prin electrici-

care circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țuituri de ureche, bătaia de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftă de mâncare, recelă la mâni și picioare reuma podagră, ischias, udului în pat, influința în somnia epilepsia circur-

tate. Insușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent când pădeoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, cară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuese cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost officios oprit fiind nefolositor, pecând aparatul meu e ingenerare cunoscut apreciat și cercetat.

Deja eftinatatea cruceimele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e fl. 3. Prețul aparatului mic e fl. 2 sau sau Cor. 6.— folosibil la morhuri Cor. 4. folosibil numai la copii și cari nu sunt mai vechi de 15 ani. femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e: 596 10—55

Albert Müller, Budapesta, V., strada Vadász 42. K
Colțul stradei Kálmán.

„La rândunică“.

„La rândunică“.

N-rul telefonului în oraș și comitat 10.

Hoffmann Sándor

Prăvălia sa de mode și magazie
de postavuri.

Edificiul teatrului **Arad.** Edificiul teatrului.

Recomand On. atențiuni a publicului cumpărător bogatul meu magazin cu prețuri noue. Principiul meu este ca prin prețuri eftine se pot ajunge la o circulație mare.

Astfel ori-cine dorește a cumpăra cu bani gata profită de 5% scăzământ.

La tirqueală de 100 florini are 5 florini scăzământ.

597 5—

Din privilegiu

schimbărei de locaș

recomand magazinul meu de:

Postav, perdele și cuverte de pat.

Postavurile mele dela 19 cruceri în sus sunt de cea mai fină calitate, fabricațiune solidă și în urma mării circulațiunii, resturile de câte 8—10 metri se pot căpeta cu 25% lăsământ. Mi-a succes se procur mânuși de pele de așa o bună și fină calitate durabile și frumoase încât cumpărătorii vor remănea surprinși **Părechea numai 95 cruceri.**

Ciorapi făcuți de robi după prețurile curente. Parisoale în asortiment uriaș.

Delaine franceze și batiste în mustre surprinzătoare.

→ La „Rândunică“ ←

Hăinuțe pentru băceți și surțe asortiment mi unat.

Bluse cămeși pentru dame numai cu 99 cr. bucata.

Cel mai bun croiu!

Insoțirea

CALȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericeii, Palatul Minoritilor.

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete, apoi ghetă comode și alte soiuri de încălțăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar' sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în ori-ce timp dorit.

Aparat elastic pentru călcăie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi ung. reg., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate ave numai dela noi.

Mare magazin de creme și lakk-uri în diferite colori

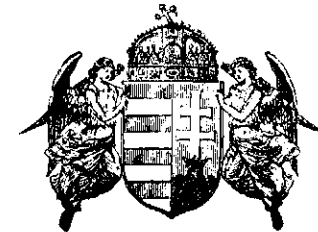
Prețuri ieftine de neerezut!

Numai artieli de fabricație proprie!

Materie de calitate excelentă!

585 1—

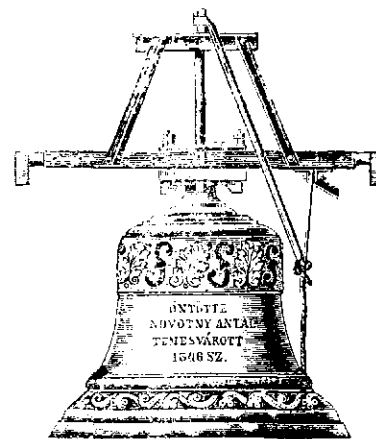
Premiat cu medaliă cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896

Turnătoria de clopote și de metal
a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabrie

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adâne, mai limpede mai placut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. așa că un clopot patentat de 327 kg este egal în tonul unui clopot de 408 kg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimite la cerere grătuit și franco.

505 84—